

УДК 330.342

DOI: <https://doi.org/10.32782/2304-0920/5-84-15>

Шевченко О. О.
Кравців В. В.
Оробинський С. В.

Донбаська державна машинобудівна академія

ТРАНСФОРМАЦІЯ ПОЛІТИКИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ У СФЕРІ ЗАЙНЯТОСТІ НАСЕЛЕННЯ: ВПЛИВ СОЦІАЛЬНИХ РИЗИКІВ ТА ІННОВАЦІЙНІ ЗАСАДИ

Статтю присвячено дослідженню теоретико-методологічних засад механізму формування та реалізації державної політики у сфері зайнятості населення в Україні, концептуальних основ вибору національної моделі економічного розвитку господарської системи в контексті соціального складника державної політики. Запропоновано напрями розвитку системи надання у сфері зайнятості населення послуг, спрямованих на запобігання виникненню безробіття та підвищення конкурентоспроможності громадян на ринку праці. Виділено тенденції розвитку складників сучасної економіки та суспільства на інноваційних засадах, які зумовлюють трансформацію структури зайнятих громадян. Досліджено пріоритети та моделі соціальної політики держави та напрями їх змін у сучасних умовах. Узагальнено досвід функціонування моделей соціального захисту з метою виявлення можливостей його застосування для національної господарської системи. Запропоновано наукову концепцію господарського розвитку в умовах сучасної трансформації національної економіки з урахуванням впливу соціальних ризиків та інноваційних засад трансформації політики соціального захисту у сфері зайнятості населення.

Ключові слова: державна соціальна політика, соціальний захист, соціальне забезпечення, соціальні ризики, зайнятість населення, інноваційні засади, національна господарська система, трансформація, реформування, інклюзивність.

Постановка проблеми. У сфері зайнятості населення України важливою є побудова національної моделі формування та реалізації державної політики, спрямованої на надання якісних управлінських послуг громадянам, яка враховуватиме світові практики. Для імплементації сучасних і досконалих механізмів системи соціального захисту виникає потреба у характеристиці й узагальненні досвіду зарубіжних країн, виокремленні адекватних до вимог часу інструментів, які можна використати у вітчизняному просторі соціального захисту з найефективнішою та найбільш повною їх віддачею. Національна система соціального захисту населення і дотепер залишається фрагментованою за цільовим спрямуванням, обмеженою у наявних ресурсах, характеризується низькою ефективністю функціонування інститутів, що зумовлює її слабкість, недосконалість (відсталість від європейських соціальних стандартів) та потребує побудови комплексного механізму соціального захисту та наукової концепції в контексті соціальної політики держави.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні та методологічні основи державної соціальної політики у сфері зайнятості, раціонального використання трудових ресурсів пов'язані з прізвищами всесвітньо відомих учених А. Сміта [1], Д. Рікардо [2], Д. Белла [3], А. Маршалла [4], М. Лоренца [5], Т. Веблена [6], Дж. Кейнса [7] та ін., які по-різному трактували роль держави та її інститутів у процесах регулювання зайнятості населення. Питання реалізації державної політики зайнятості в Україні досліджують В.І. Андріаш [8], В.Д. Бакуменко [9], О.Л. Валевський [11], Е.М. Лібанова [16] та ін.

Слід відзначити важливу роль зазначених вітчизняних і зарубіжних учених у формуванні теорії та методології вироблення державної політики зайнятості, розробленні підходів до організації діяльності органів публічної влади у цій сфері. Але у нових соціально-економічних умовах реалізація державної політики у сфері зайнятості населення в Україні, гарантій держави щодо прав громадян на працю та соціальний захист від без-

робіття вимагає застосування новітніх підходів. Віддаючи належне результатам наукових пошуків вітчизняних і зарубіжних учених у цій царині, варто зазначити, що значна частка проблем теоретичного і методологічного характеру його функціонування та розвитку в умовах ринкової економіки залишається відкритою, а здобутки науковців у дослідженні цієї проблеми є недостатньо повними і комплексними. Таким чином, системне дослідження теоретико-методологічних і практичних питань соціального захисту населення та механізмів модернізації вітчизняної системи соціального захисту в сучасних умовах є дуже важливим як у теоретичному, так і в практичному плані.

Кризова ситуація в економіці України, військові дії на Сході, відсутність дієвих механізмів захисту прав власності, зростання міграції населення спричинили виникнення багатьох соціальних і групових конфліктів, погіршення правопорядку, появу додаткових ризиків, що позначаються на якості життя населення країни, а подолання їх наслідків вимагає значних ресурсів. Сучасна соціально-економічна ситуація в Україні гостро ставить питання про кардинальне реформування чинної системи соціального забезпечення. Несвоєчасне реагування на негативний вплив соціальних ризиків призвело до загострення таких проблем, як погіршення рівня й якості життя населення, загроза депопуляції нації тощо. Кризові явища в економічному розвитку зумовили дефіцит бюджетів фондів соціального страхування. Відповідно, виявлення чинників ризиків і розроблення напрямів мінімізації їх негативного впливу на якість життя населення є вкрай нагальною й актуальною проблемою.

Мета статті. Головною метою цієї роботи є теоретико-методологічне обґрунтування механізму мінімізації соціальних ризиків у сфері зайнятості населення на засадах інноваційної трансформації політики соціального захисту в системі пріоритетів державної соціальної політики в Україні в сучасних умовах.

Виклад основного матеріалу. Із розвитком суспільства проблема соціального ризику набула особливого значення. Сьогодні гостро постала про-

блема реформування й об'єднання існуючих методів і моделей протидії соціальним ризикам в єдину систему, яка б охоплювала усі сфери соціальної діяльності суспільства, мала б сучасні інструменти управління соціальними ризиками і була б побудована на науково визначених методологічних засадах. Заходи щодо мінімізації негативного впливу соціальних ризиків частково вирішуються у межах чинної системи соціального захисту населення України. По суті, її методи захисту є методами мінімізації негативного впливу соціальних ризиків. Однак аналітична оцінка наукових праць дала змогу визначити низку її недосконалостей, а саме: захист спрямований лише на мінімізацію впливу ризику «втрати доходу», тоді як ризики «якості життя» та ін. не охоплюються і не враховуються цією системою; методи менеджменту соціальних ризиків обмежені лише моделями соціальної допомоги, соціального забезпечення і соціального страхування, тоді як ці моделі не охоплюють ризики соціальної політики і поведінкові ризики; сучасні методи ризикології і ризик-менеджменту занадто повільно використовуються у соціальному захисті населення України; мають місце розпорошеність і неузгодженість заходів захисту. Окрім того, була відзначена різноплановість самого поняття «управління ризиками». Недосконалість чинної системи мінімізації негативного впливу соціальних ризиків (тобто системи соціального захисту у сфері зайнятості населення) та необхідність посилення її дієвості гостро ставлять питання про її реформування. Незважаючи на розмаїття наукових теорій, сучасна макроекономіка повною мірою не спирається на жодну з них, визнаючи можливість вибору механізмів державного регулювання з урахуванням соціальних, економічних, геополітичних та інших чинників кожною країною. А пропонувані наукові концепції у цій сфері відзначаються комбінованим, інтегрованим характером. Дотепер ще не сформовано і, відповідно, не впроваджено ефективну модель розвитку економіки, що повною мірою відбивала б її національні інтереси і стала макроекономічною теоретичною базою ефективної державної економічної політики. Отже, українська економічна модель сьогодні не є завершеною [18, с. 57].

У вітчизняному науковому полі проблематика визначення ролі держави у регулюванні сфери зайнятості населення протягом останніх десятиліть привертала особливу увагу. Окремі вітчизняні вчені [10, с. 51] обґрунтовували необхідність упровадження широкомасштабного державного регулювання в сучасних українських реаліях, поділяючи бачення стосовно головних недоліків ринкового механізму (ринкові ціни не відображають соціальні втрати виробництва; люди можуть залишитися без роботи й заробітку), яку відстоював ще в 1990-х роках американський економіст Дж. Сакс. Українським законодавством державне регулювання зайнятості розглядається як формування і реалізація державної політики у сфері зайнятості населення з метою створення умов для забезпечення повної та продуктивної вільно вибраної зайнятості і соціального захисту в разі настання безробіття [12]. З економічного погляду реалізація державної політики у сфері зайнятості населення здійснюється через заходи активної та пасивної політики у сфері зайнятості населення. Реалізація пасивної політики у сфері зайнятості населення не має на меті підвищення рівня зайнятості населення, зменшення професійно-кваліфікаційного дисбалансу на ринку праці і відбува-

ється через реєстрацію та облік безробітних осіб, виплату їм грошової допомоги. Натомість заходи активної політики у сфері зайнятості населення спрямовані на збільшення попиту на робочу силу, підвищення її конкурентоспроможності, а також поліпшення пропозиції роботи та якості робочих місць. До них відносять надання інформаційних та профорієнтаційних послуг, організацію професійного навчання, допомогу у працевлаштуванні, сприяння самозайнятості та підприємницькій діяльності громадян, відкриттю власної справи, створення додаткових робочих місць, організацію громадських робіт та ін. Необхідність розширення як національного, так і наднаціонального міждержавного регулювання відносин у сфері зайнятості населення зумовлена виникненням нових і нетипових форм трудових відносин («запозичена праця», дистанційна зайнятість, часткова зайнятість, робота вдома, аутсорсинг, аутстафінг, фріланс, працівники-мігранти та ін.). Потреба перегляду застарілих правових норм та окремих положень міжнародно-правових актів у сфері зайнятості населення, їх адаптації до сучасних умов, посилення уваги до реалізації міжнародних трудових норм актуальні через необхідність захисту економік окремих країн від впливу глобальних криз [19]. Результатом нових підходів до визнання ролі соціального захисту населення у розвитку економічних систем стало його визначення як продуктивного фактора, здатного підвищувати ефективність цієї системи. На тлі динамічних інтеграційних процесів усе більшої актуальності набуває проблема сумісності глобалізації та соціальної держави з її інститутами соціального захисту населення в постіндустріальних країнах. Суть цієї проблеми полягає у посиленні суперечності між принципами безперешкодного переміщення капіталів, товарів, робочої сили між країнами глобалізованого світу та здійсненям національними урядами за допомогою механізмів соціального захисту своєрідного протекціонізму щодо населення цих країн. Реакцією на цю реальну проблему соціального захисту населення постіндустріальних країн із боку науковців є пошук нової моделі соціальної держави, яка б відповідала нинішнім умовам соціально-економічного розвитку світової спільноти. Більшість науковців визнає, що глобалізація супроводжується неоднозначним впливом на модель соціальної держави. Так, Г. Еспін-Андерсен вважає, що національну соціальну політику за нинішніх умов уже неможливо розглядати поза контекстом глобальних процесів і тенденцій. Останні ж складно сприймати як оптимістичні для соціальної сфери та її ефективного державного регулювання [3; 18, с. 57]. Серед точок зору щодо ролі соціальної держави більш конструктивним та наближеним до реалій сьогодення є твердження, згідно з яким держава продовжує володіти усією повнотою влади на суверенній території. Однак на її функціонування все більший вплив мають такі інституційні чинники, як розгортання конкуренції на світових ринках, норми міжнародного права та міжнародні організації. Відбувається трансформація та пристосування держави до нових умов, унаслідок чого змінюватимуться й адаптовуватимуться до нових умов її функції щодо забезпечення добробуту. Погоджуючись із цією позицією, слід наголосити, що в самій моделі соціальної держави міститься низка суперечностей, котрі загострилися в умовах глобалізації. Невпинна еволюція господарської системи, зокрема її соці-

ально-економічного складника, зумовлює необхідність постійного напрацювання комплексу завдань, пріоритетів та інструментів економічної політики держави. Дієвість (ефективність) цієї політики впливає на стан конкурентних переваг в умовах глобалізаційних викликів сучасності. Підкреслимо, що характерною ознакою сучасного етапу глобального розвитку слід визначити зниження ефективності державної політики через ускладнення прогнозування економічного розвитку та деформацію основних реакцій національної господарської системи на регуляторні впливи. Нині діючі моделі соціального захисту населення Західної Європи виникли наприкінці XIX ст. У подальшому їх інститути розвивалися в руслі намагань примирити корисливо-егоїстичні та гуманістичні риси в поведінці людини з державним соціальним захистом, активною діяльністю профспілок, регулюванням економіки, поєднанням державної й комунальної власності та соціалістичними ідеями. Таким чином, урахувавши вищевикладене, постає питання щодо розроблення модернізованої національної моделі з диференційованою стратегією функціонування національної господарської системи та її соціального складника, в основу якої вважаємо доцільним покласти принцип інклюзив-

ного зростання (тобто вибір альтернатив розвитку господарської системи на підставі національних цілей подолання нерівності та поліпшення якості життя людини) (рис. 1).

Модернізація стала одним з основних трендів сучасного розвитку господарських систем, але так і не створила позитивного потенціалу оновлення та виходу з кризи національної господарської системи. Окремі дослідники вважають за необхідне поставити наголос не на модернізації, а на реконструкції. Оскільки зміст реконструктивного економічного розвитку включає у себе соціальну спрямованість змін, то він досягається як в умовах економічного зростання, так і на стадії спаду (реcesії). У найбільш широкому визначенні поняття інклюзивного розвитку означає такий розвиток національних економік у світогосподарських зв'язках, який дає можливість включити в нього і розкрити внутрішній потенціал усіх елементів, усіх суб'єктів соціально-економічної системи країни та забезпечити її збалансованість.

Уважаємо, що системна інклюзивність потрібна національній господарській системі [19, с. 5]. Це дасть змогу виявити природні, соціальні й культурні переваги системи, забезпечити збалансований стійкий розвиток та підвищити добробут і якість

Рис. 1. Наукова концепція господарського розвитку в умовах сучасної трансформації національної економіки

Джерело: авторська розробка

життя громадян в суспільстві шляхом корінної перебудови структури економіки і розгортання її внутрішніх потенцій у рефлексивній взаємодії господарської системи із зовнішнім середовищем.

Висновки і пропозиції. Сьогодні теорія управління соціальними ризиками недостатньо сформувався і містить переважно загальні рекомендації щодо організації ризик-менеджменту, прогнозування, аналізу та оптимізації ризиків. Насправді питання управління соціальними ризиками є більш глибокими, ніж це впливає з існуючих теорій. В управлінні ризиками слід осмислювати суперечність між невизначеністю первинної інформації і необхідністю щоразу приймати цілком однозначні рішення. Тобто необхідно визначати науково-методологічні засади цілісної системи соціального захисту від негативного впливу соціальних ризиків. Аналіз і систематизація сутнісних складників основних категорій соціальної політики доповнюють її теоретичну основу і разом із цим створюють практичну базу для органів влади у процесі підготовки та реалізації управлінських рішень. Чітке формулювання основних категорій соціальної політики дасть змогу уникнути багатьох ризиків у відносинах суб'єктів формування і реалі-

зації економічної політики та різних верств населення. У контексті соціального захисту соціальну політику слід розглядати не лише за видами соціальних ризиків, а й за сферами діяльності і рівнями їх виникнення. Аналіз за сферами діяльності дає змогу сконцентрувати увагу і ресурси у відповідних галузях економіки, а за рівнями суб'єктів уможливує розроблення заходів економічної політики і прийняття відповідних рішень за умови відповідальності за їх якість.

Таким чином, урахувавши вищевикладене, постає питання щодо розроблення модернізованої національної моделі з диференційованою стратегією функціонування національної господарської системи, в основу якої вважаємо доцільним покласти принцип соціального інклюзивного зростання (тобто вибір альтернатив розвитку господарської системи на підставі національних цілей подолання нерівності та поліпшення якості життя людини). За таких умов сформулюються основні компоненти соціально орієнтованої економіки як економічний базис результативної та соціально справедливої системи соціального захисту населення з урахуванням соціальних ризиків та інноваційних засад трансформації державної політики.

Список використаних джерел:

1. Say J.-B. A Treatise on Political Economy or the Production, Distribution, and Consumption of Wealth, 1821.
2. Ancient Rome and modern America. A comparative study of morals and manners, New York, G. P. Putnam's Sons, 1914.
3. Bell D. The Coming Post industrial Society: A Venture in social forecasting. NY : Basic Books, 1973.
4. Classical Keynesianism, Monetarism and the Price Level, 1961.
5. Die politische Okonomie vom Standpunkte der geschichtlichen Methode, 1853.
6. Institution, contracts and organisations : perspectives from new institution economics / ed. by Claude Menard. Cheltenham : Edgar Elgar Publishing, 2000. 460 p.
7. Keynes Monetary Theory A Different Interpretation, 1988.
8. Андріяш В.І. Державна політика: концептуальні аспекти визначення. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2013. № 9. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Duur_2013_9_6 (дата звернення: 15.10.2020).
9. Бакуменко В.Д. Методологічний підхід до аналізу процесів соціалізації в соціальних системах. *Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія «Управління»*. 2012. Вип. 3. С. 6–15.
10. Борімчук М.Ю. Основні напрями аналізу ефективності служб зайнятості європейських країн. *Ринок праці та зайнятість населення*. 2014. № 2. С. 51–54.
11. Валевський О.Л. Державна політика в Україні: методологія аналізу, стратегія, механізми впровадження : монографія. Київ : НІСД, 2001. 242 с.
12. Види послуг, які надає роботодавцям Державна служба зайнятості. *Офіційний веб-сайт Державної служби зайнятості*. URL: http://www.dcz.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=10798741&cat_id=57692 (дата звернення: 17.08.2020).
13. Воротін В.Є. Соціальний захист населення як об'єкт державного регулювання та управління в Україні. *Теоретичні та прикладні питання економіки*. 2014. Вип. 2. С. 14–21.
14. Гнибіденко І.Ф. Зайнятість як соціальна складова економічного розвитку держави. *Ринок праці та зайнятість населення*. 2008. № 1. С. 7–9.
15. Джинчарадзе Н.Г., Савченко Н.В. Економіка замкненого циклу: вплив на сферу зайнятості : наукова доповідь / за заг. ред. Р.В. Войтович. Київ : ІПК ДСЗУ, 2018. 24 с.
16. Лібанова Е.М. Проблеми розвитку ринку праці в контексті соціальної політики України, загрози та викликів ХХІ століття. *Ринок праці та зайнятість населення*. 2012. № 2. С. 41–46.
17. Лісогор Л.С. Європейський досвід прогнозування потреби у робочій силі в контексті формування інноваційних перспектив трансформації зайнятості в Україні. *Ринок праці та зайнятість населення*. 2016. № 1. С. 17–20.
18. Шевченко О.О., Кершев В.А., Лашина І.С. Концепція соціального захисту населення: парадигмальні засади змін. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія «Економіка і управління»*. 2020. Т. 31(70). № 4. С. 57–62.
19. Shevchenko O. Development of the national economic system: architecture and inclusive issues. New trends in the economic systems management in the context of modern global challenges: collective monograph. VUZF University of Finance, Business and Entrepreneurship. Sofia, 2020. 309 p.

References:

1. A Treatise on Political Economy or the Production, Distribution, and Consumption of Wealth / J.-B. Say, 1821.
2. Ancient Rome and modern America. A comparative study of morals and manners, New York, G. P. Putnam's Sons, 1914.
3. Bell D. The Coming Post industrial Society: A Venture in social forecasting / D. Bell. NY: Basic Books, 1973.
4. Classical Keynesianism, Monetarism and the Price Level, 1961.
5. Die politische Okonomie vom Standpunkte der geschichtlichen Methode, 1853.
6. Institution, contracts and organisations : perspectives from new institution economics / ed. by Claude Menard. Cheltenham : Edgar Elgar Publishing, 2000. 460 p.
7. Keynes Monetary Theory A Different Interpretation, 1988.
8. Andriyash V.I. (2013). Derzhavna politika: konceptual'ni aspekty viznachennya [Public policy: conceptual aspects of definition]. *Derzhavne upravlinnya: udoskonalennya ta rozvityok*, no. 9. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Duur_2013_9_6 (accessed 15.10.2020).

9. Bakumenko V.D. (2012). Metodologichnij pidhid do analizu procesiv socializacii v social'nih sistemah [Methodological approach to the analysis of socialization processes in social systems]. *Nauk. visn. Akad. municip. upr. Seriya: Upravlinnya*, vol. 3, pp. 6–15.
10. Borimchuk M.Yu. (2014). Osnovni napryami analizu efektyvnosti sluzhzb zajnyatosti evropejs'kih kraїн [Main directions of analysis of the efficiency of employment services of European countries]. *Rinok praci ta zajnyatist' naselelnya*, no. 2, pp. 51–54.
11. Valevs'kij O.L. (2001) Derzhavna politika v Ukraїni: metodologiya analizu, strategiya, mekhanizmi vprovadzhennya: [monografiya]. [Public policy in Ukraine: methodology of analysis, strategy, implementation mechanisms]. Kyiv: NISD, 2001. 242 p.
12. Vidi poslug, yaki nadae robotodavcyam derzhavna sluzhba zajnyatosti: Informaciya z oficijnogo web-sajtu derzhavnoї sluzhbi zajnyatosti. Available at: http://www.dcz.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=10798741&cat_id=57692 (accessed 17.08.2020).
13. Vorotin V.E. (2014). Social'nij zahist naselelnya yak ob'ekt derzhavnogo reguluvannya ta upravlinnya v Ukraїni [Social protection of the population as an object of state regulation and management in Ukraine]. *Teoretichni ta prikladni pitannya ekonomiki*, vol. 2, pp. 14–21.
14. Gnibidenko I.F. (2008). Zajnyatist' yak social'na skladova ekonomichnogo rozvitku derzhavi [Employment as a social component of economic development of the state]. *Rinok praci ta zajnyatist' naselelnya*, no. 1, pp. 7–9.
15. Ekonomika zamknenogo ciklu: vpliv na sferu zajnyatosti: nauk. dop. [Closed-loop economics: impact on employment] / [Dzhincharadze N.G., Savchenko N.V.] ; za zag. red. R.V. Vojtovich. Kyiv: IPK DSZU, 2018. 24 p.
16. Libanova E.M. (2012). Problemi rozvitku rinku praci v konteksti social'noї politiki Ukraїni, zagroz ta viklikiv XXI stolittya [Problems of labor market development in the context of social policy of Ukraine, threats and challenges of the XXI century]. *Rinok praci ta zajnyatist' naselelnya*, no. 2, pp. 41–46.
17. Lisogor L.S. (2016). Evropejs'kij dosvid prognozuvannya potrebi u robochij sili v konteksti formuvannya innovacijnih perspektiv transformacii zajnyatosti v Ukraїni [European experience in forecasting the need for labor in the context of formulating innovative prospects for employment transformation in Ukraine]. *Rinok praci ta zajnyatist' naselelnya*, no. 1, pp. 17–20.
18. Shevchenko O.O., Kershev V.A., Lashina I.S. (2020). Konceptciya social'nogo zahistu naselelnya: paradigmal'ni zasadi zmin. [The concept of social protection: paradigmatic principles of change]. *Vcheni zapiski Tavrijs'kogo nac. un-tu imeni V.I. Vernads'kogo. Seriya «Ekonomika i upravlinnya»*, tom 31(70), no. 4, pp. 57–62.
19. Shevchenko O. (2020). Development of the national economic system: architecture and inclusive issues // New trends in the economic systems management in the context of modern global challenges: collective monograph. VUZF University of Finance, Business and Entrepreneurship. Sofia, 309 p.

Шевченко Е. А.

Кравцов В. В.

Оробинский С. В.

Донбасская государственная машиностроительная академия

ТРАНСФОРМАЦИЯ ПОЛИТИКИ СОЦИАЛЬНОЙ ЗАЩИТЫ В СФЕРЕ ЗАНЯТОСТИ НАСЕЛЕНИЯ: ВЛИЯНИЕ СОЦИАЛЬНЫХ РИСКОВ И ИННОВАЦИОННЫЕ ОСНОВЫ

Резюме

Статья посвящена исследованию теоретико-методологических основ механизма формирования и реализации государственной политики в сфере занятости населения в Украине, концептуальных основ выбора национальной модели экономического развития хозяйственной системы в контексте социальной составляющей государственной политики. Предложены направления развития системы предоставления в сфере занятости населения услуг, направленных на предотвращение возникновения безработицы и повышение конкурентоспособности граждан на рынке труда. Выделены тенденции развития составляющих современной экономики и общества на инновационной основе, которые обуславливают трансформацию структуры занятых граждан. Исследованы приоритеты и модели социальной политики государства и направления их изменения в современных условиях. Обобщен опыт функционирования моделей социальной защиты с целью выявления возможностей его применения для национальной хозяйственной системы. Предложена научная концепция хозяйственного развития в условиях современной трансформации национальной экономики с учетом влияния социальных рисков и инновационных принципов трансформации политики социальной защиты в сфере занятости населения.

Ключевые слова: государственная социальная политика, социальная защита, социальное обеспечение, социальные риски, занятость населения, инновационные принципы, национальная хозяйственная система, трансформация, реформирование, инклюзивность.

Shevchenko Olena
Kravtsiv Valeriya
Orobynskiy Sergiy
Donbass State Engineering Academy

TRANSFORMATION OF SOCIAL PROTECTION POLICY IN THE FIELD OF PUBLIC EMPLOYMENT: THE IMPACT OF SOCIAL RISKS AND INNOVATIVE PRINCIPLES

Summary

Analytical assessment of the current national system of social protection has shown the urgent need to reform it in terms of the orientation of the system is not counteracted to the risk of loss of income, while the risks of quality of life, social policy risks, behavioral risks and others. it does not cover and does not take into account the limitation of social risk management methods only to models of social assistance, social security and social insurance, while these models of protection do not cover social policy risks and behavioral risks, insufficient use of modern risk methods and risk management in social protection Ukraine, the need to combine various protection measures and build a comprehensive system of social protection on modern approaches. The article is devoted to the study of theoretical and methodological principles of the mechanism of formation and implementation of state employment policy in Ukraine (minimization of social risks in employment in the post-conflict period), conceptual basis for choosing a national model of economic development in the context of social policy. socio-economic model of national economy, the effectiveness of socially oriented state policy, the institutional environment of the modern economic system, the genesis of the modern model of the global economy) and methodological approaches to determining the needs and basic determinants of formation, development of social protection in specific historical conditions , as a form of manifestation of the level of socialization of the global economy; proposed directions for the development of the system of providing services in the field of employment aimed at preventing unemployment and increasing the competitiveness of citizens in the labor market; the tendencies of development of components of modern economy and society on innovative bases which cause transformation of structure of the employed citizens are allocated; the priorities and models of the state social policy and the directions of their changes in modern conditions are studied; generalized the experience of functioning of models of social protection in order to identify opportunities for its application to the national economic system; the scientific concept of economic development in the conditions of modern transformation of national economy taking into account influence of social risks and innovative bases of transformation of policy of social protection in the sphere of employment of the population is offered.

Keywords: state social policy, social protection, social security, social risks, employment, innovative principles, national economic system, transformation, reform, inclusiveness.